

Σωτηρία με την αγάπη και όχι με τον πλούτο των διανοητικών γνώσεων.

(+ Αρχιμανδρίτου Σωφρονίου Σαχάρωφ του Έσσεξ)

Διαρκώς ευχαριστώ τον Θεό, που μου δίνει τη χαρά να σας συναντώ.

Όσο καλός και αν είναι ο δρόμος, ο οδηγός του αυτοκινήτου πρέπει συνεχώς να ρυθμίζει τη λειτουργία της μηχανής του: να αλλάζει την ταχύτητα, να προσαρμόζει λίγο την κατεύθυνση ή να κάνει κάποια στροφή κλπ. Έτσι και στη ζωή μας, αν και είναι χαραγμένη μπροστά μας η οδός από τους Πατέρες, τους Αποστόλους και τον Ίδιο τον Χριστό, οφείλουμε ωστόσο να οδηγούμε συνεχώς τη μηχανή προς τη γραμμή εκείνη που πρέπει να κρατήσουμε, για να φθάσουμε στον τελικό προορισμό μας.

Γι' αυτό σήμερα θέλω να πω στους νέους αδελφούς και στις αδελφές μας ότι **η δύναμη της σωτηρίας δεν έγκειται στο πλήθος των γνώσεων άλλα στον τρόπο της ζωής.** Αυτό που σώζει δεν είναι η γνωστική αλλά η ηθική πλευρά της ζωής μας. Σώζει η Αγάπη εκείνη που παρήγγειλε σε μας ο Κύριος, όταν κατά τον Μυστικό Δείπνο είπε: «Αγαπάτε αλλήλους». Αυτό δεν σημαίνει καθόλου ότι εμείς είμαστε εναντίον των οποιωνδήποτε γνώσεων. Απεναντίας, η εντολή του Θεού μας εξαναγκάζει να «ζητούμε» και να κατέχουμε το πλήρωμα της γνώσεως, εκείνο το πλήρωμα που είναι ο Ίδιος ο Κύριος. Ωστόσο, και αν ακόμη ήταν απόλυτη η γνώση μας, και πάλι η σωτηρία δεν έγκειται σε αυτό, αλλά βρίσκεται στην ποιότητα της ζωής...

Σήμερα θέλω να σας πω ότι, αν και μοιραζόμαστε τον φυσικό και διανοητικό κόπο, ωστόσο η ενότητα και η σωτηρία έρχονται μόνο με την Αγάπη.

Και είναι πολύ πικρό να διαπιστώνουμε ότι ανάμεσά μας ζει η φοβερή τάση για κυριαρχία και υπεροχή, έτσι ώστε να βλέπουμε τον άλλο ως κατώτερο, πράγμα που εξολοθρεύει τον άνθρωπο. Συχνά αντιμετωπίζουμε την κατάσταση, κατά την οποία **άνθρωποι που είναι γεμάτοι από πληροφορίες κάθε είδους στους τομείς της γνώσεως δεν έμαθαν**

εσωτερικά να αγαπούν. Ας θυμηθούμε και πάλι αυτό που αναφέρω προς το τέλος της βιογραφίας του Γέροντα. Του είπα: «Λυπάμαι, που συνεχώς είμαι άρρωστος και δεν έχω δυνάμεις ούτε χρόνο να ασχοληθώ περισσότερο με τη θεολογία». Εκείνος με την πραότητα και την ησυχία που τον χαρακτήριζαν ρώτησε: «Και το θεωρείτε αυτό σπουδαίο πράγμα;».

Αναστρεφόμεν μαζί του με τη συνείδηση ότι αυτός είναι το μεγαλύτερο δώρο της ευδοκίας του Θεού σε μένα. Και βέβαια, δεν μπορούσα να απαντήσω στο ερώτημά του.

Μετά από κάποια σιωπή είπε: **«Μεγάλο είναι μόνο ένα: να ταπεινωθεί κανείς, να αποκρούσει την υπερηφάνεια που εμποδίζει να αγαπάμε».**

Αυτό το ονόμασα «τελευταίο λόγο», γιατί και ο Κύριος μιλάει για το ίδιο πράγμα στον Μυστικό Δείπνο. Και ο απόστολος Παύλος μιλάει γι' αυτό: «Και έτι καθ' υπερβολήν οδόν υμίν δείκνυμι. Εάν ταις γλώσσαις των ανθρώπων λαλώ και των αγγέλων, αγάπην δε μη έχω, γέγονα χαλκός ηχών ή κύμβαλον αλαλάζον. Και εάν έχω προφητείαν και ειδώ τα μυστήρια πάντα και πάσαν την γνώσιν, και εάν έχω πάσαν την πίστιν, ώστε όρη μεθιστάνειν, αγάπην δε μη έχω, ουδέν είμι. Και εάν ψωμίσω πάντα τα υπάρχοντά μου, και εάν παραδώ το σώμα μου ίνα καυθήσομαι, αγάπην δε μη έχω, ουδέν ωφελούμαι. Η Αγάπη μακροθυμεί, χρηστεύεται, η Αγάπη ου ζηλοί, η Αγάπη ου περπερεύεται, ου φυσιούται, ουκ ασημονεί, ου ζητεί τα εαυτής, ου παροξύνεται, ου λογίζεται το κακόν, ου χαίρει επί τη αδικία, συγχαίρει δε τη αληθεία.

Πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα έλπίζει, πάντα υπομένει. Η Αγάπη ουδέποτε εκπίπτει. Είτε δε προφητείας καταργηθήσονται είτε γλώσσας παύσονται· είτε γνώσις, καταργηθήσεται· εκ μέρους γινώσκομεν και εκ μέρους προφητεύομεν όταν δε έλθη το τέλειον, τότε το εκ μέρους καταργηθήσεται. Ότε ήμην νήπιος, ως νήπιος ελάλουν, ως νήπιος εφρόνουν, ως νήπιος ελογιζόμην ότε δε γέγονα ανήρ, κατήργηκα τα του νηπίου. Βλέπομεν γαρ άρτι δι' εσόπτρου εν αινίγματι, τότε δε πρόσωπον προς πρόσωπον άρτι γινώσκω εκ μέρους, τότε δε επιγνώσομαι καθώς και επεγνώσθην. Νυνί δε μένει πίστις, ελπίς, Αγάπη, τα τρία ταύτα· μείζων δε τούτων η αγάπη». Δεν είναι δυνατόν να διατυπώσει κανείς ισχυρότερο λόγο.

Και στο κεφάλαιο που χαρακτήρισα ως «τελευταίο λόγο» του αγίου Σιλουανού περικλείεται σε πολύ συνοπτική διατύπωση η ίδια δύναμη της

αγάπης, που σώζει και αποτελεί το κέντρο όλης της ζωής και της Ίδιας της Θεότητας.

Στις γραφές του αγίου Ιωάννου της Κρονστάνδης γίνεται λόγος μόνο γι' αυτό. Και πολλοί άλλοι άγιοι, όποιον και αν πάρουμε, όλοι καταλήγουν σε αυτό. Ως εκ τούτου, οφείλουμε πρωτίστως να φυλάξουμε την Αγάπη και να αγωνιζόμαστε γι' αυτήν.

Αν υπήρχε Αγάπη, όλος ο χριστιανικός κόσμος θα ήταν ένα πράγμα, κατ' εικόνα της ενότητας της Αγίας Τριάδος. Αν ο χριστιανικός κόσμος κατατεμαχίζεται, αυτό γίνεται επειδή οι χριστιανοί δεν τηρούν τις εντολές του Κυρίου. Από τότε που άρχισαν οι παγκόσμιες κινήσεις των χριστιανών, τόσοι διάλογοι, τόσες διανοητικές προσπάθειες από κάθε πλευρά, για να πείσουν ότι η καθεμιά κατέχει το καλύτερο, δεν έφεραν κανένα αποτέλεσμα στον αιώνα μας.

Συνεπώς, αν στη μοναχική μας ζωή δεν μαθητεύσουμε στην Αγάπη, δεν γνωρίζω ποια δικαίωση θα μπορούσαμε να αποδώσουμε στον μοναχισμό. Δικαίωση δεν υπάρχει! Αγάπη μέχρι τον πόθο να πάσχει κάποιος για τον Χριστό και να χύσει ακόμη και το αίμα του είναι δυνατή και έξω από τον μοναχισμό. Η μοναχική μας ωστόσο ζωή αποτελεί ιδιαίτερη οργάνωση όλου του χρόνου, που ανταποκρίνεται στην επιθυμία μας **να σωθούμε, δηλαδή να γίνουμε ικανοί να προσλάβουμε από τον Θεό την αιώνια ζωή.** Όταν αυτό το κατανοήσουμε πλήρως, τότε μας έρχεται έμπνευση, που ποτέ δεν εγκαταλείπει τον άνθρωπο, ακόμη και αν εξωτερικά οδηγηθεί στην έσχατη κένωση, ακόμη και στον ίδιο τον θάνατο. Όπως είπε ο Κύριος: «Μη φοβηθείτε από των αποκτεννόντων το σώμα, και μετά ταύτα μη εχόντων περισσότερόν τι ποιήσαι».

Συνεπώς, **δεν σώζει τον άνθρωπο οποιαδήποτε μορφή της γήινης ζωής, αλλά μόνο η ζωή σύμφωνα με τις εντολές του Θεού.** Όταν ο άνθρωπος τηρεί τις εντολές αυτές και τις εφαρμόζει πραγματικά, με την αίσθηση ότι διατυπώθηκαν από τον Κύριο ως η έσχατη αποκάλυψη προς τους ανθρώπους για το πως ζει ο ίδιος ο Θεός, τότε ολόκληρη η ζωή γίνεται διαφορετική. Και μολονότι δεν φαίνεται τίποτε εξωτερικά, ολόκληρη η ομορφιά και η δύναμη, ολόκληρη η παντοδυναμία της αιώνιας ζωής βρίσκεται μέσα στον άνθρωπο. **Το μεγάλο αυτό μυστήριο της θείας αγάπης το διδασκόμαστε βαθμηδόν.** Και ο μοναχισμός μας στηρίζεται στις αρχές εκείνες που οδηγούν στον σκοπό αυτό.

Η ζωή μας είναι γεμάτη ένταση. Όλες οι ημέρες και οι νύχτες περνούν με τη φροντίδα πώς να αποφύγουμε την αμαρτία. Μια ψυχή που

ήρθε πρόσφατα, μας είπε: «Όταν δεν πίστευα και ζούσα χωρίς Θεό, δεν είχα προβλήματα και η ζωή μου κυλούσε απλά. Τώρα όμως ούτε ημέρα ούτε νύχτα δεν έχω ησυχία». Και η αρχάρια ψυχή το διατυπώνει αυτό στην προσευχή, με απλότητα, ενώπιον του Θεού: «Κύριε, τι έκανες με μένα; Τώρα δεν βρίσκω ούτε τόπο ούτε στιγμή, που να είμαι ήσυχη». Κατά τον ίδιο τρόπο και η μοναχική ζωή είναι η ακραία αυτή ένταση των ανθρωπίνων δυνάμεων και της προσευχής. Ωστόσο, από εξωτερικής απόψεως, μπορούμε να παρομοιάσουμε τους μοναχούς με ηλεκτροφόρα καλώδια υψηλής τάσεως, επάνω στα οποία μπορούν να κάθονται ήσυχα μικρά πουλιά, ενώ από τα καλώδια αυτά διέρχεται ενέργεια που κινεί τραίνα, φωτίζει σπίτια, θερμαίνει τα πάντα, και όλη η ζωή κινείται μόνο με αυτά.

Σήμερα, λοιπόν, ήθελα να τονίσω ότι, παρ' όλη την προσπάθεια που καταβάλλετε να σπουδάσετε θεολογία και να εμπλουτίσετε τον εαυτό σας με τις γνώσεις της εμπειρίας των Πατέρων, μελετώντας τα έργα και τα συγγράμματά τους, **δεν σώζει η αφθονία των γνώσεων αυτών αλλά η αγάπη**· η αγάπη εκείνη που παρήγγειλε ο Κύριος.

Θέλω να κλείσω τον μικρό μου αυτό λόγο και να επιστήσω την προσοχή σας στο να σταθείτε σταθερά στην οδό αυτή. Αυτό αποτελεί την καλύτερη μέθοδο για να αφομοιώσετε τις εντολές του Χριστού. Όταν πιστεύουμε ακράδαντα ότι ο Κύριος Ιησούς Χριστός είναι ο Δημιουργός του κόσμου μας και ότι οι εντολές Του έχουν υπερκόσμια διάσταση, τότε το δέος μπροστά στο μεγαλείο τους μας κάνει να μην μπορούμε να αποσπασθούμε από τη θεραπευτική σε μας ενέργεια των εντολών. Όπως έλεγα, ο άνθρωπος οδηγεί το αυτοκίνητο ρυθμίζοντας συνεχώς την πορεία της μηχανής, ακόμη και στον ομαλό δρόμο. Έτσι και **οι εντολές που μας έδωσε ο Κύριος είναι ο οδηγός μας...**

Κάποια μοναχή από τη Σερβία γράφει: «Ω, πόσο ευγνώμων είμαι στον Θεό!». Η μοναχή αυτή εγκατέλειψε το Πανεπιστήμιο διακόπτοντας την εργασία της και πήγε σε μοναστήρι. «Και τώρα», λέει αυτή, «μπήκα στην ανώτερη σχολή, στην υψηλότερη σχολή, και η καρδιά μου είναι γεμάτη από την επιθυμία να μου δώσει ο Κύριος τη δύναμη να παραμείνω ως το τέλος στην κατάσταση αυτή». Γράφει ακόμη: «Σκεφθείτε, το τέλος της ζωής αυτής είναι η αιώνια ζωή κοντά στον Θεό! Τι περισσότερο μπορεί να περιμένει κανείς;». Εύχομαι λοιπόν σε όλους σας να βιώσετε την εμπειρία αυτή, που βίωσα και εγώ, όπως και πολλοί

από εσάς· και εσείς που ήρθατε πρόσφατα να βιώσετε την ίδια ακριβώς εμπειρία...

Δεν έχω δυνάμεις να μιλήσω περισσότερο, αλλά φυλάξτε τον λόγο εκείνο που μας έδωσε ο Θεός. Έτσι θα ζήσετε με ειρήνη. Και όταν η καρδιά σας υπερνικήσει όλα τα μικρά ψυχολογικά εμπόδια και αποκτήσει την αγάπη αυτή στις χαμηλές μας βαθμίδες -όσο παράδοξο και αν φαίνεται- τότε θα προετοιμαστείτε για την πρόσληψη καταστάσεως χάριτος, κατά την οποία ο άνθρωπος αγκαλιάζει με την αγάπη του όλο τον κόσμο. Η κατάσταση όμως αυτή δεν μπορεί να επιτευχθεί με τεχνητό τρόπο. Πορευόμαστε πάντοτε κατά κάποιον τρόπο μόνο διά της οδού των αρχαρίων. Αλλά συντελείται μέσα μας αλλαγή, και η καρδιά μας πλέον δεν ποθεί παρά εκείνο που παρήγγειλε ο Κύριος.

Μολονότι τώρα είμαι σωματικά ένα ερείπιο, αυτά που σας λέω ισχύουν διαχρονικά.

Είναι η αλήθεια την οποία βιώνουμε πλησίον του μεγάλου Θεού, του Δημιουργού του ουρανού και της γης, ο Οποίος έλαβε τη σάρκα μας και αποκάλυψε σε μας τον Εαυτό Του και **μας υπέδειξε πώς πρέπει να είμαστε**. Όταν ατενίζουμε δηλαδή τον σαρκωθέντα Χριστό, θεωρούμε την προαιώνια Βουλή τού Θεού για τον άνθρωπο. Βλέπετε πώς ο Κύριος με την ένσαρκο παρουσία Του, με τις εντολές Του, προσελκύει τον νου μας σε τέτοιες σφαίρες, όπως είναι η κατάσταση της Ίδιας της Θεότητας πριν από τη δημιουργία τού κόσμου; Είναι φοβερό να μιλούμε γι' αυτό το θέμα. Ωστόσο, αυτό βιώνεται αρχικά με πολύ απλές πράξεις.

Ο ηγούμενος, για παράδειγμα, λέει: «Φέρτε, παρακαλώ, κάρβουνα στην κουζίνα». Εσείς γεμίζετε τον κουβά και τα φέρνετε. Και η πράξη αυτή σας ετοιμάζει για τη μεγάλη πρόσληψη της αγάπης. Αν όμως δεν το κάνετε αυτό, τότε δεν θα επιτύχετε τίποτε. Οφείλουμε όμως να γνωρίζουμε τον τελικό σκοπό της μοναχικής ζωής. Τότε είναι που θα μπορούμε να καθορίσουμε την ορθή πορεία, και όχι όταν προσποιούμαστε ότι τάχα βρισκόμαστε ήδη στο ύψος των εντολών, ότι πάσχουμε δηλαδή τη θέωση. Όχι! Αντίθετα, τώρα που είμαστε γεμάτοι πάθη και αμαρτίες, προοδευτικά, **με την υπακοή, τη διακονία προς τους άλλους, την επίδειξη αγάπης και υπομονής, ετοιμάζουμε τον εαυτό μας για την τελειότερη κατάσταση...**

Ας σας διαφυλάξει λοιπόν ο Κύριος! Και η προσευχή μου είναι να δεχθείτε πραγματικά την άνωθεν έμπνευση!